

Jørgen M. Jørgensen

Skudeneshavn

Jørgen var født 7. mars 1919, og hans foreldre var Bernhard og Anna Jørgensen, som kom fra Sand i Ryfylke. Anna var fra Lofoten og kom til Sand i ung alder sammen med sin bestefar som ble prest der. Bernhard var bokker av yrke og slo seg ned i Skudeneshavn. Han hadde sitt bokkerverksted ved siden av O.B. Fredriksens kullager. Jørgen arbeidet en tid sammen med faren, og han var ombord i «Statsraad Lemkuhl» fem måneder i 1936.

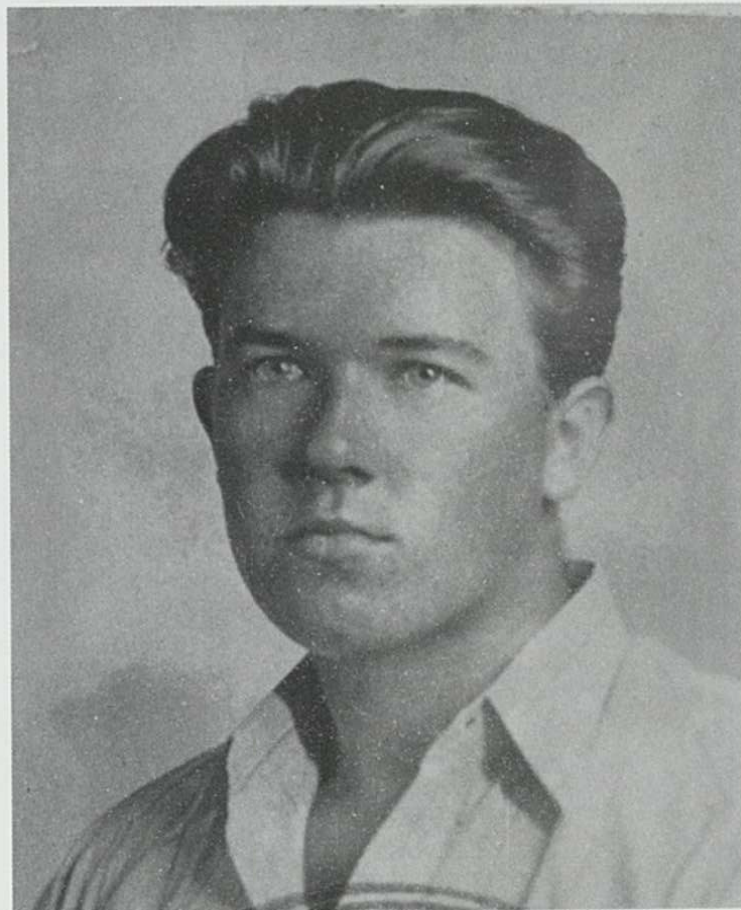
Jørgen mønstret på M/T «Hilda Knudsen» i Haugesund som lettmatros 10.10.1938. Turen gikk til Gøteborg hvor båten lå på verksted. Etter verkstedsoppholdet gikk de til Port Arthur i Texas og lastet for europeisk havn. Det var Port Arthur, Aruba og Curaçao som var de viktigste oljehavnene på den tiden.

De fortsatte å seile mellom Karibien og europeiske havner. Da krigen brøt ut i Europa, holdt de fremdeles på å seile på Karibien og engelse og amerikanske havner. De gikk for det meste uten eskorte, siden organiseringen av eskortetjenesten var i sin begynnelse. «Hilda Knudsen» hadde vært heldig på sine turer, og Jørgen fortsatte ombord til 14.9.1939 da han mønstret av i Norfolk i USA. Jørgen tok en måned ferie før han mønstret på neste båt.

Jørgen gikk ombord i M/S «Columbia» i Norfolk 17.10.1939 som matros. Det er ingen opplysninger om skipets fart, men ifølge mønstringsbeviset står det «over seas trade», så det kunne såvel være England som sør-amerikanske land. De var nøytrale på den tiden. Da Norge og Danmark kom med i krigen, mønstret Jørgen av i New York 19.4.1940. Etter en måneds ferie i Brooklyn mønstret han på ny båt.

Jørgen mønstret på som matros på S/S «Helcyon» i mai 1940. Dette var en typisk panamabåt som manglet de mest elementære ting som var standardutstyr på norske båter. Dette la sikkert Jørgen merke til, for han ble en kort tid ombord og mønstret av i Boston 15.7.1940 etter en rundtur til England.

Jørgen fortsatte å seile utenlandske båter. Denne gangen var det svenske «Scania» fra Gøteborg som ble hans arbeidsplass. Dette var en moderne båt i forhold til panamafartøyene. Han mønstret på som lettmatros i Boston 7.9.1940, og i følge hyrekontrakten skulle de gå fra amerikanske havner til Sør-Amerika med anløp av Trinidad, Bahia, Rio, Santos, Montevideo og Buenos Aires og vise versa. Dette var en nøytral båt som gikk mellom nøytrale havner, så noen krigsfare skulle det ikke være. Det tok lang tid mellom alle disse havnene med lossing og lasting. Innsatsen blant lastearbeiderne var ikke av den hurtigste,

og da de endelig var ferdig, satte de kursen for New York og kom fram 26.1.1941. Dette var den siste utenlandske båten han mønstret på. Vi har få opplysninger om disse båtene, men det ser ut for at de opererte i samme farvann som de norske.

5.3.1941 mønstret Jørgen på M/S «Bajamar» i New York. I januar 1941 begynte slaget om Atlanteren, det var mye stormfullt vær med mange torpederinger. De tyske ubåtene og langdistanseflyene gjorde et stort innhogg i den norske handelsflåten (NS I, s. 148). Jørgen fortsatte ombord i fart mellom Canada og England, og de hadde mange harde tårner.

Våren 1941 trakk de tyske ubåtene seg lengre vest i Atlanteren for å finne konvoier uten eskorte for å angripe når de ble oppløst. Dette var en taktikk som lyktes for tyskerne. Senere ble eskortene forsterket. Arbeidet ombord i båtene gikk som vanlig med ettersyn av livbåter, skifte av løpere til taljene som var svært viktig og en del dekkarbeid når været og situasjonen tillot det. Jørgen ble ombord i «Bajamar» til den 15.8.1941.

29.9.1941 mønstret Jørgen på «Marathon» i Montreal.

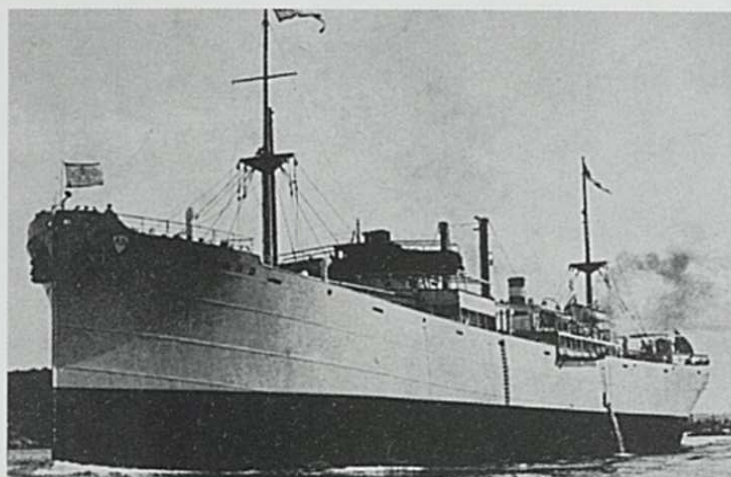

De fortsatte i transatlantisk fart med flybensin til England. Førte prosent av forsyningene gikk på norske tankskip. Høsten 1941 var en hard tid i Nord-Atlanteren med stor tysk aktivitet både fra ubåter og fly. Det var truende for konvoier med dårlig eskorte, og det var fordel for ubåtene som lå og lurte i farvannet. Jørgen mønstret av i Boston 10.12.1941 etter en slitsom tur. Han ble sykemeldt en tid.

Jørgen tok seg hyre som matros på «Minerva» i Boston 13.3.1942. Vi har sparsomme opplysninger om farten den tiden Jørgen var ombord, men på den tiden raste sjøkrigen på sitt verste i Nord-Atlanteren, ved Amerikas østkyst og i Karibien, med tap av mange norske båter og mannskap. Det var i dette farvannet Jørgen seilte på denne tiden, og etter de obligatoriske seks månedene ombord, slik at han hadde krav på ferie, mønstret han av i Liverpool 18.9.1942 og tok en kort ferie. Etter fem dager mønstret han på ny båt.

Jørgen mønstret på som matros på «Henrik Ibsen» i Liverpool 23.9.1942. Dette var en gammel båt som gikk i kystfarten og den hadde sikkert hatt mange harde tårner langs den engelske kysten og i kanalen. Jørgen fikk nok oppleve V2-bombingen på den tiden han gikk der nede. Der var mye bombing og stor fare i kystfarten og det var en hard påkjenning for mannskapet. Han ble sykeavmønstret i London 3.2.1943 og innlagt på sykehus 4.2.1943.

Jørgen mønstret som matros på «Brand» i London 15.3.1943, samme dag som han ble utskrevet fra sykehuset. Han gikk ombord i Liverpool 16.3.1943, og 22.3 ble han

Brand

igjen lagt inn på sykehus i Liverpool. Han ble liggende til 12.6 og da meldte han seg som hyresøkende.

Jørgen tok seg hyre som matros på dette skipet i Liverpool 17.6.1943. «Kronprinsessen» var en ny båt, den var bygget i 1941 og overtatt av Nortraship i New York 28.7.1942. Skipet gikk i transatlantisk fart noen turer, før den kom ned til Middelhavet (NF II, s. 322). Tyske bombefly var en alvorlig trussel for den allierte skipsfarten i Middelhavet. Omtrent 100 moderne fly var stasjonert i Syd-Frankrike. Av dem kunne 50 føre med seg radiostyrte glidebomber. Flyenes primære mål var de konvoiene som kom fra USA med forsyninger til de allierte styrkene i Italia. «Kronprinsessen» gikk sannsynligvis noen turer mellom Middelhavet og USA og sørget for forsyninger til de allierte

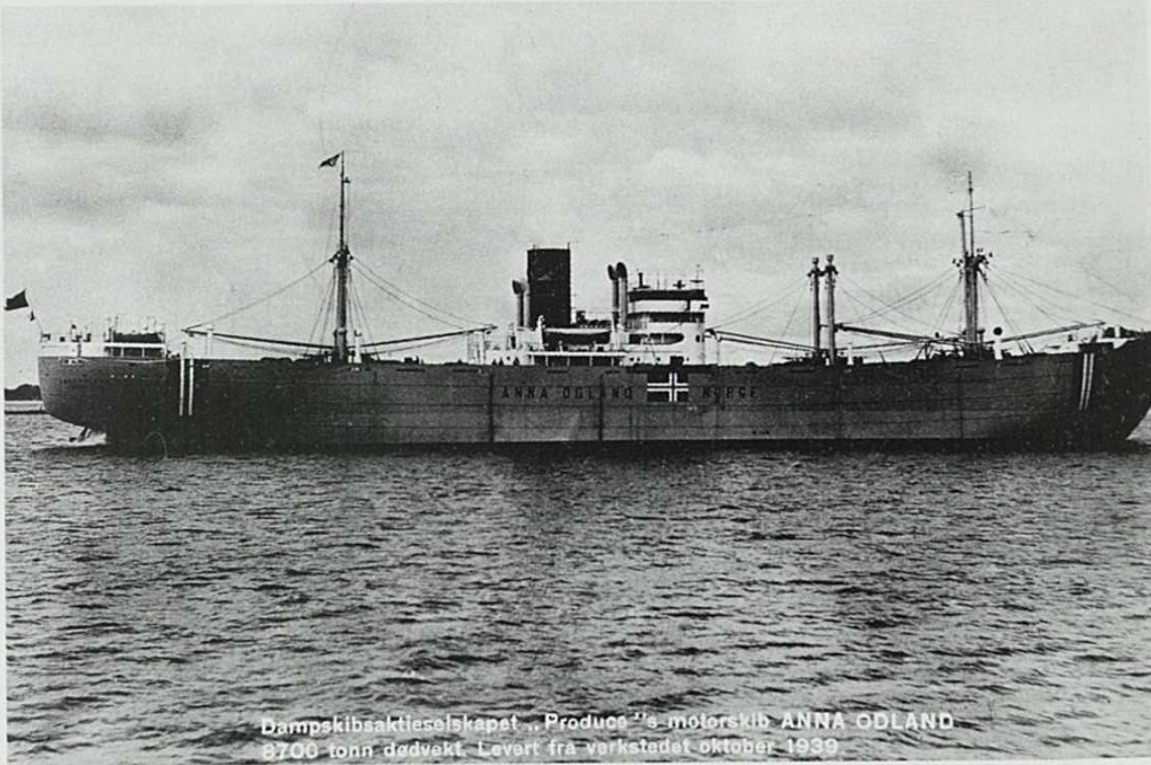
Fødselsnr./ Birt.no.	Etternavn/ Surname	Før- og mellomnavn/ First and middle names
07.03.19	JØRGENSEN	Jørgen Martin

Fartøys navn/ Name of vessel	Stilling/ Rating	Tiltrådt/ Service from	Hyre til/ Wages to	Fratrådt/ Service to	Hyre til/ Wages to
BAJAMAR	lettmatros	5.3.41		15.8.41	
MARATHON	" "	26.9.41		10.12.41	(Syk)
MINERVA	matros	13.3.42		18.9.42	
18.9.42 registrert i Liverpool.					
HENRIK IBSEN	matros	23.9.42		3.2.43	(Syk)
4.2.43 innlagt på sykehus. - Utskrevet den 15.3.43.					
BRAND	matros	15.3.43		22.3.43	(Syk)
22.3.43 innlagt på sykehus.- Utskrevet den 12.6.43.					
KRONPRINSESEN	matros	17.6.43		27.6.44	
HERMION	"	25.7.44		7.10.44	(Syk)
ANNA ODLAND	"	24.10.44		25.1.46	

Gudrun R. Helgesen
Gudrun R. Helgesen e.f.

under kampene der. Etter all sannsynlighet tok skipet inn en last for Midt-Østen før de fortsatte til Australia. Jørgen hadde vært ombord i et år, og følte trang til ferie. Ingen plass var bedre enn Australia å feriere i. Han mønstret av i Melbourne 27.6.1944.

Det ble en måneds ferie for Jørgen i Melbourne før han mønstret på neste båt som var «Hermion». Denne båten var på vei til Singapore med australske tropper da byen falt i japanske hender i februar 1942. De fortsatte til Sumatra og landsatte troppene der og «Hermion» fortsatte der nede til hele Indonesia var erobret av japanerne.

Jørgen mønstret på «Hermion» i Melbourne 25.7.1944. Amerikanerne og deres allierte var nå på offensiven. Det antas at de tok inn forsyninger til denne fronten. «Hermion» var tidligere innredet for troppe-transport, det var stort behov for soldater og forsyninger, så det var mulig de tok inn begge deler. «Hermion» var sikkert noen turer til Leytefronten, men 7.10.1944 ble Jørgen sykeavmønstret og lagt inn på sykehuset i Freemantle. Der ble han liggende til den 24.10.1944, da mønstret han på ny båt.

Jørgen fikk hyre på «Anna Odland» i Freemantle 24.10.1944. «Anna Odland» var en ny båt, den ble levert fra

tysk verft i oktober 1939 og var sannsynlig den siste tilvekst til den norske handelsflåten fra tyske verft før krigen. Skipet seilte under hele krigen på alle frontavsnitt uten noen uheld. Fra skipet ble levert og til tyskerne kapitulerte i mai 1945, var den utseilte distanse 298.825 nautiske mil. Fartøyet ble solgt til Solstads rederi i Skudeneshavn, og seilte i dette rederiet uten noen nevneverdige uhell til det ble solgt.

Da Jørgen gikk ombord i «Anna Odland», raste krigen fremdeles på det verste på Filippinene og i Europa. Vi kan ikke finne ut om de deltok i operasjonene, men finner skipet tilbake i transatlantisk farvann under roligere forhold. I farvannet der skipet tidligere hadde gått med krigsmateriell, gikk det nå med korn fra Canada til et utarmet Italia. Det ble en stor og fin omstilling i handelsflåten for de krigstrette norske sjøfolk som hadde hatt seks års krigspåkjenning. Jørgen fortsatte ombord i «Anna Odland» i den humanitære forsyningstjenesten som det var enorme behov for i de krigsførende land. Men den 25.1.1946 kom «Anna Odland» til Bergen, og Jørgen fant ut at det var på tide å mønstre av etter åtte år i utlendighet, hvorav seks av disse var krigsår.